

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

בד א מיי פ"ז מהלכות
לולב הלכה ח סמג
עשין מד טושי"ע א"ח ס'
תנן כט"ז פ'
בב ב מיי עט טושי"ע
ג ספיקו ב'
כז א טושי"ע עט ספיקו א'
כז ד מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה ח סמג
עשין מד טושי"ע א"ח ס'
תרמט ספיקו א'
בב א מיי וסמג א'
טושי"ע א"ח ס'
תרמט ספיקו א'
בב ו מיי עט הלכה ה
טושי"ע עט ספיקו ב'
ל ז ח מיי עט פ"ז הלכה
ב טושי"ע עט ספיקו ג'

שדרון של צלוב. בריותא דפ' המפלת (דה דף כו. וס) מסייעא
ליה לר' פרינך דתני אושעיא זעירא דמן חכרייא חמשה
שיעורין טפח וקא חשיב שדרו של לולב ושמואל לא חייש דלא מיתניא
צי ר' חייא ורבי אושעיא: **צ**א מהן שלשה להרם והשאר לצלוב.

וְאִיכָא דרמי ליה מירמא תנן ציני הר הברזל
כשר והתניא פסולה אמר אביי לא קשיא
כאן שראשו של זה מגיע לצד עיקרו של זה
כאן שאין ראשו של זה מגיע לצד עיקרו של
זה ^א אמר רבי מריון אמר ר' יהושע בן לוי
ואמרי לה תני רבה בר מרי משום רבן
יוחנן בן זכאי שתי תמרות יש בגיא בן הנם
ועולה עשן מביניהם והוה ששיניו ציני הר
הברזל כשרות וזו היא פתחה של גיהנם:
לולב שיש בו שלשה טפחים: אמר רב
יהודה אמר שמואל ^א שיעור הדס וערבה
שלשה ולולב ארבעה כדי שיהא לולב יוצא
מן ההרם מפה ורבי פרינך אמר רבי יוחנן
^ב שדרו של לולב צריך שיצא מן ההרם מפה
תנן ^א לולב שיש בו ג' טפחים כדי לנענע בו
כשר אימא וכדי לנענע בו כשר מר כדאית
ליה ומר כדאית ליה תא שמע שיעור הדס
וערבה שלשה ולולב ארבעה מאי לאו
בהדי עלין לא לבר מעלין גופא ^א שיעור הדס
וערבה שלשה ולולב ארבעה ר' טרפון אומר
באמה בת חמשה טפחים אמר רבא שרא
ליה מריה לר' טרפון השתא עבות שלשה
לא משכחינן בת חמשה מבעיא כי אתא רב
דימי אמר אמה בת ששה טפחים עשה אותה
בת חמשה צא מהן שלשה להרם והשאר
ללולב כמה הוו להו תלתא ותלתא חומשי
קשיא דשמואל אדשמואל הכא אמר רב
יהודה אמר שמואל שיעור הדס וערבה
שלשה והתם אמר רב הונא אמר שמואל
הלכה כרבי טרפון לא דק אימר דאמרינן
לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק
כי אתא רבין אמר ^א אמה בת חמשה טפחים
עשה אותה ששה צא מהן שלשה להרם
והשאר ללולב כמה הוו להו תרי ופלגא סוף
סוף קשיא דשמואל אדשמואל לא דק והיינו
לחומרא לא דק דאמר רב הונא אמר שמואל
הלכה כרבי טרפון: **בתני** ^א הדם הגזול
היהביש פסול של אשרה ושל עיר הנדחת
פסול נקטם ראשו נפרצו עליו יאו שהיו
ענביו מרובות מעליו פסול ואם מעעמן כשר
ואין ממעמין בי"ט: **ג** תנו רבנן יענף עץ
עבות שענפיו חופין את עצו ואי זה הוא
הוי אומר זה הדס ואימא זיתא בעינן עבות
ואימא

ואיכא דרמי לה מירמא. לתניו וצרייתא ואלגז רמיא לדיהו לתמר
דאזי לטווייהו: שתי דקלים: גיא צן הנס. סמון
לירושלים: שיהא לולב יוצא למעלה מן ההרם. כשם שהוא גבוה
שהעלים ארוכים למעלה לאחר שכלתה
השדרה שאין עוד עלין דצוקין ועולין
צו: אימא וכדי לנענע. ומה שיוצא
למעלה מן האגד הוא המונענע: למר
כדאית ליה כו'. לשמואל טפח עם
עליו ולר' יוחנן טפח שדרה: מאי
לאו כהדי עלין. ומיוצמא דר' יוחנן:
באמה בת חמשה. קא סלקא דעמיה
דהכי קאמר לרין להיות הדס וערבה
אמה בת חמשה טפחים: שרא ליה
מריה. ימחול לו רצונו כלומר לרין
הוא לבקש ממילה על דבריו: **עבות**
שלשה לא משכחינן. שלשה טפחים
אין אלו יכולין למנוא שיהא עבות
כראוי קלוע כמין קליעה הדומה
לשרשרת כלקמן ורוב הארוכין הדס
שזטה הם והוא אומר לנו באמה
בת חמשה ומטריח על ישראל: כי
אסא רב דימי. פרשה לדר' טרפון
ואמר דהא דר' טרפון חומרא וטוא
יהא לדיהו נמי שלשה קאמר אלא
שמעשר בטפחים גדולים וה"ק ליה
לתנא קמא הטפחים האלו יהו גדולים
שיהו חמשה מהן ממלאין אמה ציונית
שהן ו' טפחים ציוניים: **אמה בת**
ששה. חתוך בטפחים גדולים ועשה
הימנה חמשה חלקים וצפן תשער
שלשה להדס וטפח יותר ללולב: **והשאר**
ללולב. רביע ^א שהוספת ללולב יהא
בטפח גדול כאלו: **כמה הוו להו**.
להדס וערבה תלתא טפחים ציוניים
ותלתא חומשי: לא דק. שמואל
בשיעוריה ונקט שלשה: **אמה בת**
חמשה טפחים. ציוניים חלוק אותה
לששה חלקים בטפחים קטנים וצפן
שיעור שלשה להדס וארבעה ללולב
ורבי טרפון לקולא והכי משמע מלמיה
בצרייתא דקאמר ליה לתנא קמא
אותן שלשה טפחים שאנו משערים
בהן וסמם שלשה טפחים חצי אמה
הן טפחים הללו קטנים יהיו ולא יהו
אלף חצי אמה בת חמשה: לא
דק. שמואל בשיעור ^א שלשה דסגי
במרי ופלגא כר' טרפון: **בתני**
נפרלו עליו. נסרו: **ענביו**. פרי
שזו שדומה לענב: **ג** **יענף עץ**
עבות. שכולו ענף שהעץ מחוסה
בעליו ע"י ענף עשויין קליעה
ושוכנין על אפייהו: **ואימא זיתא**.
כולו עלין ארוכים ורופים ומתוך שהן
מרוכזין מכסיין את העץ: **בעינן עבות**.
מעשה שרשרת שיהו מורכזין זה על
זה: **דולבא**. עץ ערמון קשטיני"ר
קלוע הוא אלף אין עליו רצועין לעסות
כל ענין: **הירדוף**. כמין קליעה עשויין
עליו: **דרמי נועם**. והאי מברז צרין
את הידים כקוים שראשי עליו
עשויין חדין כמחט: **האמס והסנוס**
אסנו. וזה אינו לא אמת ולא שלום
שהוא עשוי לנס המות: **סלפא סלפא**
צמד קינא. שלשה עלין צקן אחד
יולאין מתוך עוקן אחד: **פרי וחד**.
שני עלין בעוקן אחד ועלה אחד
מלמטה ועולה ורוכב על השנים:
מהדר אפרי וחד. אף על גב דלתלמא

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרים וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבעת ימים:
ויקרא כג מ
2. דרביה דרבי נעם וכל
גיתיהויה שלום:
משלי ג יז
3. בה אמר יי' וצבאות
צום הרביעי וצום
החמישי וצום השביעי
וצום העשירי יהיה לבית
יהודה לששון ולשמחה
ולמגלים טובים והאמת
והשלום אהבו:
זכריה ט ח

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה שדרו
לנד מעלין שהעלים:
(ב) ד"ה לא דק וכו'
בשיעורא ונקט שלשה
דקני: (ו) תוס' ד"ה לא
תנן וכו' בטפח גדול
כאלו: (ז) ד"ה תלתא
וכי' שלשה קלס בשרש
אחד וכמו כן:

גליון הש"ס

גמ' ואיכא דרמי ליה
מירמא. כעין זה לעיל דף
ס ע"א ר"ה דף ט ע"ב
צ"ב דף ט ע"א וכו' דף
ט"ב:

לעני רש"י

קשטיני"ר. עץ-ערמון.

רבינו חננאל

רבינו חננאל (רמשיך)
טפחים באמה בת ר"ו שתון
חצי אמה, ולחכמים אאלו
טפחים, ג' שיעור [הדס]
חצי אמה ג' טפחים, וגי
חומשין. הכא אמר שמואל
הלכה כר' טרפון דאמר
ג' שתון חצי אמה, והתם
אמר שיעור הדס וערבה
ג' כרובין, ואמר ג' באמה
בת ה' טפחים שתון חצי
אמה וגי חומשין. ושנינן
היינו דלא דק שאמר ג' וגי
חומשין. והא הלכה היא
ג' בלבד, והוה לחומרא
לא דק. ג' יורבשה ג' ולולב
ד' (ז) כרב דימי דאמר
באמה בת ה' דברי ר'
טרפון, וחכמים אומרים
באמה בת ו'. על דעתיה
דר' טרפון פושטין וברביז,
על דעתיה דרבנן פושטין
דקיקין. לולב טפח, שדרו
של לולב צריך להיות
היוצא מן ההרם טפח,
שלייא טפח. ת"ד וענף
עץ, עץ שנשפיו חופין את
עצו, הוי אומר זה הדס כו'.
ת"ד קלוע כמין קליעה
הדומה לשלשלת זהו הדס.
ר' אליעזר בן יעקב אומר
עץ עבות, עץ שטעם עצו
ופריו שרין, ואיזה זה הדס.

אסא

תנא עבות כשר ושאניו עבות פסול. היכי דמי עבות, אמר רב יהודה כגון דקאי תלתא תלתא טרפי בתו קינא. ורב הונא
אמר אפי' תרתי וחד. רב אחא בריה דרבה מחור אחרי וחד, הואיל ונפק מפומיה דרב כהנא. אמר לה מר בר אבין[מ]
לרב אשי, אבא להאי דקאי תרי וחד, הדס שזטה קרי ליה, ולא הוה מכשריה ללולב. כדאשכחן בעורא דכתבי הדס וכתבי
עבות, ואמר רב חסדא הדס [שוטה] לסוכה, ועץ עבות ללולב. ת"ד נשרו רוב עליו [ונשתיירו בו מיעוט כשר, ובלבד
שתהא עבורתו קיימת. פירשה אביי

(א) נראה דל"י כי תנא רב דימי אמר באמה וכו'. (ב) אולי צ"ל ולחכמים בלוג' ג' טפחים שכן שיעור חצי אמה של ג"ע. (ג) כהני' הוה ירושלמי להלן אמר ד"ה מ"ר נשרו וכו' והעתיקו כחן מפני הענין. (ד) לכאורה היה נראה דמתחף התיבות כאן וצ"ל לולב ד' באמה בת
ה' דברי ר"ע וכו"א באמה בת ו'. על דעתיה וכו' טרפון כרבינן [כרב דימי לעיל ל"ב צ"ב צ"ב על דעתיה דרבנן וכו' פ"ל.